ОТЧЕТ ЗА ДЕЙНОСТТА НА ДИРЕКЦИЯ „ОБЩЕСТВЕНО ЗДРАВЕ“ ЗА ТРЕТОТО ТРИМЕСЕЧИЕ НА 2025 г.

I. О Т Ч Е Т
за дейността на отдел ДЗК на дирекция „Обществено здраве” през третото тримесечие на 2025 г.

Дейности **по предварителния здравен контрол** осъществени от отдел „Държавен здравен контрол“ (ДЗК) в дирекция „Обществено здраве” (ОЗ) през периода:

- Участие в комисиите за промяна предназначението на земеделски земи за неземеделски нужди към Областна дирекция „Земеделие ”– 2 участия, на които са разгледани 11 проектни документации;
- Участие в 13 заседания на ЕС в РЗИ, на които са разгледани общо 84 документации - 17 ПУП и 67 инвестиционни проекта;
- Участие в 3общински ЕСУТ;
- Участие в 23 приемателни комисии;

Участие в 8 заседания на ЕС в РЗИ по процедурите по извършване на екологични оценки (ЕО) на планове и програми и оценки за въздействие върху околната среда на инвестиционни предложения. Подготвени са **становища** по отношение на степента на значимост на въздействие и риска за човешкото здраве на 10 документации в процедурата по преценка необходимостта от ОВОС, на 5 по преценка на необходимостта от изготвяне на екологична оценка – ЕО, 1 за обхват и съдържание на доклад за оценка въздействието върху околната среда (ДОВОС) и 1 за качество на доклад за екологична оценка (ДЕО).

- През периода са реализирани 2 участия в заседание на експертния екологичен съвет към РИОСВ;
- Служителите от отдела извършваха процедурата по регистрация на промяна в данните и обстоятелствата на съществуващи обекти с обществено предназначение и активно участваха в процедурата по регистрация на нови обекти с обществено предназначение по Закона за здравето.

Контролната дейност в нехранителните обекти с обществено предназначение беше насочена към изпълнението на указанията на МЗ за провеждане на ефективен здравен контрол по прилагане на законодателството на ЕС и на националното законодателство за обекти с обществено предназначение, за продукти, стоки и дейности със значение за здравето на човека и за фактори на жизнената среда. **През третото тримесечие на 2025 г. от отдел ДЗК дирекция „Обществено здраве”** са извършени: 797 проверки в обекти с обществено предназначение (при план 759 проверки), 128 проверки – във връзка със стоки и дейности със значение за здравето, издадени са 33 предписания, 11 заповеди и са съставени 11 акта. Проведена е тематична проверка за готовността на учебните заведения в областта за новата учебна 2025/26 година.

1. Контрол и мониторинг на води

Данните от мониторинга на питейната вода в област Велико Търново показват следното:

От 97 изследвани проби питейна вода **от централни водоизточници** през **III-то тримесечие** 3 проби (3,09 %) са нестандартни по микробиологични показатели, а 12 броя (12,37 %) по химични показатели.

Отклоненията по микробиологични показатели са в 3 проби (Буйновци, Попрусевци и Морава) – по показател с безусловно здравно значение Ентерококи. Взетите контролни водни проби от селата Буйновци и Попрусевци са стандартни. Контролната проба от село Морава ще се вземе през месец октомври.

Отклоненията по химични показатели са установени съответно:

- по показатели с индикаторно значение: желязо (Б. Сливово); обща твърдост (Каранци);
- по показатели с безусловно здравно значение: нитрати (Каранци, Орловец, Лозен, Камен, Виноград, Иванча, Г. Липница, Совата);
- по показател хром: (Драгомирово, Совата).

Взетите контролни проби от селата Буйновци, Попрусевци и морава са стандартни.

Осъществен е контрол над 2 **ведомствени водоснабдителни системи** за питейни нужди, съгласно графика за мониторинг. Всички проби са стандартни по микробиологични и химични показатели. Не е осъществен контрол от ведомствената водоснабдителна система на „Родопа – Г. Оряховица – 96“ ЕООД поради нефункциониране на обектите в комплекса през 2025 г., което обяснява неизпълнението на мониторинга през тримесечието.

През отчетния период са изследвани 6 броя проби води от **местни обществени водоизточници.** Отклонения от изискванията на Санитарно-технически норми и правила за водоснабдяване на населените места и промишлеността с питейна вода (ДВ бр.41/70 г.) са установени в 2 проби (33,33 %), а по химични показатели няма нестандартни.

През тримесечието изследваните 9 проби води от **минералните водоизточници** в областта по микробиологични показатели, посочени в Наредба №14 на МЗ за курортните ресурси, курортните местности и курортите са стандартни.

През отчетния период, във връзка с контрола по качеството на питейните води в областта са издадени общо **6 предписания**, от които: **3 бр**. до управителя на „ВиК Йовковци“ ООД за провеждане на необходимите мероприятия за осигуряване качества на питейната вода, отговаряща по микробиологични показатели на Наредба №9 за качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели за селата Буйновци, Попрусевци и Морава и **3 бр.** за извършване на ремонтни дейности на водоснабдителни обекти в населените места Вардим, Ореш и Свищов.

Няма издадени актове и заповеди.

Графиците за собствен мониторинг на ВиК дружеството за третото тримесечие на 2025 г., съгласно представените справки, се изпълнява в съответствие със съгласуваната от РЗИ мониторингова програма.

През тримесечието е осъществена извънредна тематична проверка по инициатива на инспекцията за проверки в населените места с режимно водоподаване на територията на област Велико Търново по предварително изготвен план-график.

1.2. Повърхностни води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване

Мониторингът на повърхностните води от язовир „Йовковци" по микробиологични показатели се осъществява съгласно план – програмата за контролен мониторинг на повърхностни води, предназначени за питейно–битово водоснабдяване за 2025 г. на Басейнова дирекция Дунавски район, съгласно Наредба №12/18.06.2002 г.

През третото тримесечие на 2025 г. са изследвани 4 броя проби сурова вода от язовирното езеро. Всички извършенит изследвания по микробиологични показатели **отговарят** на препоръчителните стойности на категория А2 на Наредба №12 на МОСВ, МЗ и МРРБ от 18.06.2002 г. за качествените изисквания към повърхностни води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване (ДВ, бр. 63/2002 г.).

2. Плувни басейни

На територията на област Велико Търново са регистрирани 79 плувни басейни – 60 открити и 19 закрити.

През отчетния период са изследвани 75 броя проби води, от които 64 са стандартни по изследваните показатели. Издадени са 11 заповеди за временно спиране експлоатацията на плувни басейни с установени отклонения по микробиологични и/или химични показатели.

3. Контрол върху бутилирани води

През тримесечието са изследвани 8 проби по микробиологични и химични показатели, които отговарят на изискванията на Наредбата за изискванията към бутилираните натурални минерални, изворни и трапезни води, предназначени за питейни нужди. През отчетния период във връзка с контрола на бутилираните води са извършени 3 проверки в други обекти във връзка с контрола по дейностите, свързани с бутилираните води.

4. Контрол върху козметичните продукти

През третото тримесечие на 2025 г. са извършени общо 90 проверки в обекти за производство, съхраняване и търговия с козметични продукти.

През отчетния период от търговската мрежа на Великотърновска област е извършено пробонабиране на 3 козметични продукти - лосиони, съдържащи етанол/изопропилов алкохол, за лабораторен контрол по микробиологични и химични показатели (метанол).

Лабораторният контрол върху козметичните продукти се осъществява по изготвен план, в съответствие с указанията на МЗ за планиране на дейността на РЗИ през 2025 г.

Резултатите от извършените изследвания показват, че **всички изследвани проби съответстват на здравните изисквания** по изпитваните микробиологични и химични показатели.

В хода на текущия контрол е установено предлагане за продажба на козметичен продукт Чаевец, Dr. Föster, без осигурен етикет, в нарушение на нормативните изисквания, регламентирани в чл. 49 от Закона за здравето и чл. 19 от Регламент (1223/2009) относно козметичните продукти.

При извършена проверка в Портала за нотифициране на козметични продукти **(CPNP)** е установено, че „**СМАРТ МАРТ 2018**“ ЕООД, в качеството си на отговорно лице, е нотифицирало и пуснало на пазара общо **24 козметични продукта** с марките **QUADRA** и **Mobray** (гел лакове, топ лакове, база, защитна лента, изграждащи и декоративни гелове).

От тях **11 продукта** съдържат веществото **Trimethylolpropane triacrylate**, включено в **Приложение II на Регламент (ЕО) №1223/2009** – списък на забранените в козметичните продукти вещества.

С писмо, постъпило в РЗИ – Велико Търново, икономическият оператор е уведомил, че **14 от козметичните продукти са изчерпани** и няма да бъдат произвеждани занапред. Информацията е отразена в **CPNP**.

За останалите продукти „**QUADRA Термо гел лак**“, „**QUADRA Топ лак без лепкав слой**“, „**QUADRA База – основа за гел лак**“ и „**QUADRA Гел лак“** са изготвени **нови доклади за безопасност**. Данните за състава са актуализирани в **CPNP**.

С оглед на горното, до **РЗИ – Пловдив** е изпратено писмо с искане за съдействие за извършване на проверка на складовата база в гр. **Раковски**, ул. „Перник“ №73, където се съхраняват продуктите на „**СМАРТ МАРТ 2018**“ ЕООД за установяване на съответствието на наличните количества със законовите изисквания.

В периода от 01.07.2025 г. – 30.08.2025 г. от служителите от отдел „Държавен здравен контрол”, дирекция „Обществено здраве” при РЗИ – Велико Търново е извършена тематична „Проверка на предявените претенции на козметични продукти, предназначени за грижа за кожата“.

Проверените са общо **12 козметични продукта,** от следните категории:

<u>I.Козметични продукти за кожата</u>

- **Shafpol крем за лице с шафран и перла**, 50 мл (реф. №4899561), производител „Шафпол“ ЕООД, гр. Етрополе;

- **Shafpol луксозен серум за лице с шафран, перла и витамин**, 30 мл (реф. №4899570), производител „Шафпол“ ЕООД, гр. Етрополе;

- **Voditsa anti-aging day cream**, 50мл (реф. №4286708), производител „Арт Ъп“ ЕООД, гр. София;

- **Крем Galium II**, **мехлем „МАСТОГОН“**, **мехлем „при ВИТИЛИГО“**, **мехлем „при ПСОРИАЗИС“**, **мехлем „при БРАДАВИЦИ, ПАПИЛОМИ И КОКОШИ ТРЪН, мехлем „при депресия, интоксикации и др.“**, **мехлем „ЗА РАНИ“** и **крем „Symphytum“**, произведени от аптека „Билкария“, гр. В. Търново, ул. „Цар Иван Асен II“ №22, съдържат върху етикетите си медицински претенции и внушават терапевтичен ефект. Това ги поставя извън приложното поле на Регламент (ЕО) №1223/2009 относно козметичните продукти, в нарушение на критериите, посочени в т. 1 „Законосъобразност“, т. 3 „Доказателствена обосновка“ и т. 4 „Честност“ от Приложението към Регламент (ЕС) №655/2013 и същите не могат се считат за безопасни за човешкото здраве по смисъла на чл. 49 от Закона за здравето.

II. Продукти за интимна хигиена (за външно приложение)

1. Dermomed Сапун за интимна хигиена с невен с провитамитамин B5 от 250 мл, (реф. №4048913), отговорно лице ITALCHIMICA, Италия. Резултатите от проведената тематична проверка са въведени в Интегрираната информационна система за събиране и отчитане на дейностите по държавен здравен контрол (ИИССОДДЗК), попълнени са данните по т. 2 „Етикетиране“ от чек-листа за съответните продуктови категории.

За отчетния период в Информационната и комуникационна система за надзор на пазара (ICSMS) са създадени досиета с информация за общо 18 козметични продукта с установени нарушения.

5. Контрол по писма от Министерството на здравеопазването относно получени нотификации по системата SAFETY GATE за опасни стоки, открити на територията на Европейския съюз

През третото тримесечие на 2025 г. постъпи едно писмо 16-00-47/03.07.2025 г. от Министерство на здравеопазването за постъпила нотификация по Системата на Съюза за бързо предупреждение за обмена на информация относно корективните мерки във връзка с опасни продукти (системата за бързо предупреждение Safety Gate), за следния опасен продукт, открит на територията на ЕС:

Perfume ROMEO THE CLASSIC FRAGRANCE, марка **Romeo Gigli** (№SR/00138/25), номер на партидата: REF RG9000, бар код: 8056684890002, държава на произход - Италианската република, производител Pride Srl, с адрес: Via Cesare Rosaroll 77/E, Napoli, с обявено на етикета съдържание на веществото Butylphenyl methylpropional, забранено за влагане в състава на козметичните продукти.

В периода 04 юли 2025 г. – 21 юли 2025 г. от служители на отдел „Държавен здравен“ в дирекция „Обществено здраве” на РЗИ – Велико Търново са извършени общо 16 проверки за наличие на горецитираните опасни стоки.

Проверени са обекти, където е възможно съхранението и предлагането им – в магазини и щандове за съхранение и търговия с козметични продукти. При извършените проверки не се установи наличие на търсените опасни стоки.

6. Контрол на химични вещества и смеси

През третото тримесечие на 2025 г. във връзка с контрола на химични вещества и смеси, в т.ч. и биоциди са извършени общо 40 проверки.

В хода на текущите инспекции при извършването на систематичен здравен контрол, са установени несъответствия на 3 продукта, свързани с: етикетиране -3 и информационен лист за безопасност -5.

Дадени са указания на икономическите оператори за привеждането на опасните стоки, в съответствие с изискванията на ЗЗВВХВС, подзаконовите нормативни документи и приложимите регламенти на ЕС.

От страна на икономическите оператори са предприети доброволни коригиращи действия, включително изтеглянето им от пазара, за привеждане на продуктите в съответствие или за ограничаване на наличността им на пазара, за които е уведомена РЗИ – Велико Търново.

За предприетите мерки е уведомена РЗИ – Велико Търново.

В изпълнение на указания, регламентирани с писмо 16-00-60/25.08.2025 г. на МЗ през настоящия отчетен период се провежда тематична проверка на детергенти за почистване на битови и автоклиматични системи и детергенти за съдомиални машини, включително и продукти за поддръжка и почистване на съдомиални машини. Проверката обхваща класифицирането, етикетирането и опаковането на химичните смеси, както и изпълнението на задължението за предоставяне на информационен фиш за съставки на сайта на фирмата - производител, вносител и/или дистрибутор.

С проверки по документи и на място са обхванати общо три обекта: две производствени предприятия и един дистрибутор на територията на Велико Търновска област.

Проверени са следните документи: етикети, опаковки, информационни листове за безопасност, информационни фишове на съставките (включително и за медицински цели), както и изпълнението на задължението производителите на публикуват на интернет сайта фиша, съдържащ списък на съставките, за общо шест химични смеси.

В хода на тематичния контрол е установено нарушение в етикетирането и информационни листове за безопасност на три химични смеси. На икономическия оператор е издадено предписание за преразглеждане на класификацията, актуализиране на етикети и изготвяне на информационни листове за безопасност на инспектираните детергента с цел привеждането им в съотвествие с нормативните изисквания.

В информационната и комуникационна система за надзор на пазара (ICSMS) са създадени досиета на три химични

смеси, както следва:

- 1 за химична смес, класифицирана и етикетирана в нарушение на изискванията на Регламент (ЕО) №1272/2008,
- 2 биоцида, без издадено разрешение за предоставяне на пазара от МЗ;

7. Дейност, свързана с анкетиране на жалби

За трето тримесечие на 2025 година в отдел „Държавен здравен контрол“ при дирекция „Обществено здраве“ са постъпили **33** жалби. От **33** жалби, **17** са по проблеми извън компетентността на РЗИ и са пренасочени за решаване към други ведомства. От анкетираните **14** жалби: **1** е основателна и **13** са неоснователни. 2 **сигнала** в процес на решаване**.**

Жалбите от компетентността на РЗИ – Велико Търново са за лоша текуща хигиена в обекти с обществено предназначение – хотели; шум от различни източници; за питейна вода и други.

8. Контрол във връзка с чл. 56 от Закона за здравето

През отчетния период на 2025 г. са извършени общо 71 проверки в обекти с обществено предназначение и обекти за хранене и развлечение за спазване на чл. 56 от ЗЗ. Извършени са 4 проверки на транспортни средства за обществен превоз на пътници от градския и междуградския транспорт и 4 проверки в местата за домуване на транспортните средства (депа, гаражи, началните спирки, таксиметрови стоянки и други).

9. Контрол на службите по трудова медицина регистрирани на територията на област Велико Търново

На територията на област Велико Търново има 15 (петнадесет) служби по трудова медицина (СТМ), регистрирани по реда на Наредба №3 от 25.01.2008 г. за условията и реда за осъществяване на дейността на службите по трудова медицина и **1(един) офис** на СТМ, регистрирана на територията на друга област, който функционира на посочения в регистъра адрес (3 офиса на СТМ регистрирани на територията на друга област не функционират на обявените адреси в град Велико Търново).

През третото тримесечие не са извършвани проверки на служби по трудова медицина.

II. ОТЧЕТ
ЗА ДЕЙНОСТТА НА ОТДЕЛ
„ПРОФИЛАКТИКА НА БОЛЕСТИТЕ И ПРОМОЦИЯ НА ЗДРАВЕТО”

I. АНАЛИЗИ, ОЦЕНКИ И ПРОУЧВАНИЯ:

1.Оценка на седмичните учебни разписания на учениците

Извършени бяха **89 оценки** на седмичните разписания на всички **86 училища** в областта по реда и процедурите на Наредба №10 за здравните изисквания при изготвяне и спазване на седмичните учебни разписания за първия срок на учебната 2025/2026 година.

2. Хранене на организирани детски и ученически колективи

2.1. Осъществява се мониторинг на храненето на децата в 6 детски ясли и 10 детски градини на територията на областта чрез отчетени месечни продуктови набори за 2025 г.

2.2. При всяка проверка на храненето в детска ясла и детска градина се прави проучване относно осигуряване на диетично хранене в детските заведения, в които се отглеждат деца със здравословни проблеми, нуждаещи се от диетично хранене, съгласно чл. 7, ал. 3 на Наредба №2/2013 г. и чл. 6, ал. 3 на Наредба №6/2011 г.

3. Мониторинг на факторите на жизнената среда

3.1. В рамките на Мониторинга на нивата на радиоактивност в околната среда за целите на оценка на облъчване на населението и в изпълнение на чл. 36 от договора на ЕВРАТОМ относно мониторинга на нивата на радиоактивност в околната среда (2000/437/ЕВРАТОМ) – през третото тримесечие на 2025 г. бяха взети проби храни от ОДБХ – Велико Търново съгласно указанията на МЗ.

3.2. Създадена беше необходимата организация за своевременно предоставяне на пробите храни в РЗИ – Русе.

4. Анализ и оценка на здравословното състояние на децата и учениците от област Велико Търново по данни на медицинските специалисти от здравните кабинети в детските и учебни заведения. Предоставяне на анализите на областната администрация, РУ на образованието за информация, обсъждане и предприемане на съответни мерки. Изпращане в МЗ и НЦОЗА.

Плануваните за изпълнение анализи са извършени, изпратени и отчетени през второто тримесечие на 2025 г.

II. ДЕЙНОСТ ПО РЕГИОНАЛНИ И НАЦИОНАЛНИ ПРОГРАМИ И ПРОЕКТИ

„ЗДРАВИ ДЕЦА В ЗДРАВИ СЕМЕЙСТВА” – ОБЩИНА ВЕЛИКО ТЪРНОВО

1. **Здравно образование на населението по рисковите за здравето фактори и профилактиката на хроничните незаразни болести (ХНБ)**

1.1. На интернет страницата на РЗИ – Велико Търново, през третото тримесечие, бяха публикувани общо 7 информации, съобщения и снимков материал за програмните дейности и инициативи.

1.2. Разпространени бяха 15 заглавия печатни здравно-образователни материали в тираж 350 броя в рамките на програмните инициативи и мероприятия.

1.3. Проведени бяха 5 обучения и демонстрации с обхват 118 лица по теми свързани с рисковите фактори за ХНБ.

2. Мобилизиране на общности за дейности по профилактика на ХНБ и промоция на здравето:

2.1.Организиране и провеждане на **кампания „Движи се и победи есен 2025“**:

За подготовката на есенния дял на кампанията „Движи се и победи“ бяха организирани и провидени две работни срещи на организаторите и една пресконференция.

На 27 септември 2025 година се проведе първият етап на есенната кампания „Движи се и победи“ и спортно-туристическия празник в парк Ксилифор. В похода до парк Ксилифор взеха участие общо 215 души, в т. ч. и 2 семейства; ученици, преподаватели и родители от шест училища и един център за социални услуги в гр. Велико Търново. Измерено е кръвното налягане на 42 лица и телесното тегло на 15 .

2.2. Кампания, посветена на **Световната седмица на кърменето (1 - 7 август)**

За седемнадесета поредна година във Велико Търново беше отбелязана Световната Седмица на Кърменето (1-7 август). На 06.08.2025 г в МОЛ Велико Търново се проведе тематична среща на бъдещи и кърмещи майки с медицински специалисти под мотото „Да изградим устойчива подкрепяща среда“. От предоставената възможност да получат актуални познания за храненето по време на кърмене, да зададат своите въпроси и да споделят опит се възползваха над 20 млади майки.

2.3.Профилактика на **пътно-транспортния травматизъм**.

Инициране, организиране и изпълнение на дейности в рамките на Областната политика по БДП за изпълнение на Националната стратегия за безопасност на движението по пътищата в Република България 2021 -2030 г. – обучителни дейности с деца и ученици, демонстрации на алкоочила, викторини и др.

Изготвени са три информационни материала „Безопасността на пътя започва от мен“, „Ден без загинали на пътя“ и „Европейска седмица на мобилността и пътната безопасност“, които бяха публикувани на официалния сайт на РЗИ – Велико Търново и социалните мрежи.

2.4 **„Здравни клиники“**

В три Клуба на пенсионера и инвалида – два в гр. Велико Търново и един в гр. Дебелец бяха организирани и проведени три „Здравни клиники“ за превенция на хронични незаразни (сърдечно-съдови, белодробни, диабет) и заразни заболявания (туберкулоза, СПИН, сифилис и хепатит). В рамките на трите клиники с прегледи и консултации за профилактика на ХНБ бяха обхванати 128 лица.

2.5.Здравно-образователна кампания под мотото **„Хидратация през лятото“**, включваща**:** разработване на инф. материал „Днес пих ли вода“; дискусия с възрастни лица над 65 г. и интерактивно обучение по темата с потребители на общинската социална услуга с цел да осъзнаят важността на водата през летните горещини и да изградят навик за редовна хидратация.

НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА ХРОНИЧНИТЕ НЕЗАРАЗНИ БОЛЕСТИ 2021 г. – 2025 г.

I. Дейности по факторите на риска за ХНБ - тютюнопушене, нездравословно хранене, ниска физическа активност, употреба на алкохол

1. През третото тримесечие на 2025 година по 4-те рискови за здравето фактори бяха проведени **общо 15 обучения с 437 участника.**

2. Оказване на консултативна помощ за отказване от тютюнопушене в ККОТ в инспекцията и по време на програмни инициативи - оказани са 127 индивидуални консултации на пушачи на възраст от 20 до 75 години. Проведени са осем кампании за популяризиране дейността на кабинета в градовете В. Търново (2), Горна Оряховица, Стражица, Лясковец, Полски Тръмбеш, Бяла Черква и Сухиндол.

Общият брой на преминалите лица е 127, от които 98(77,16%) жени и 29(22,83%) мъже на възраст от 20 до 75 години. Функционално изследване на дишането с виталограф, е проведено на всички консултирани лица. По данни от извършените измервания 21 /16 жени и 5 мъже/ от тях са с рестриктивно-обструктивен вентилаторен синдром (FEV_1 под 80%) – от леко до много силно затруднение в дишането), като 6 лица са с придружаващи белодробни заболявания.

На 18 лица на възраст от 30 до 66 г. е измерено нивото на въглероден оксид в издишания въздух и количеството на карбоксихемоглобина в кръвта с апарат SMOKER LYZER piCO+. При 8 лица, със стаж на пушене от 15 до 30 години се наблюдава ниво на пристрастеност към никотина и съответно намален капацитет за пренасяне на кислорода в организма.

3. Скринингови прегледи сред групи от здравото население в област Велико Търново по „Национална програма за превенция на хроничните незаразни болести 2021-2025 г.“. Във връзка с възлагането от МЗ на провеждането на скринигови прегледи за: сърдечно-съдови и белодробни заболявания, и захарен диабет тип 2, отдел ПБПЗ публикува съобщение на официалната страница на Инспекцията, изготви покани до ЛЗ, направи подбор на офертите и мотивирано предложение за участие на ЛЗ в скрининга и изготви договори с четири ЛЗ от областта за провеждане на скрининговите прегледи. Служители от отдела пряко отговарят за документацията, провеждането на скриниговите прегледи и отчитането на дейността от двете ЛЗ.

4. „Клиника на открито“ - извънпланово бяха организирани и проведени 12 „Клиники на открито/закрито“ за превенция на хронични незаразни (сърдечно-съдови, белодробни, диабет) и заразни заболявания (туберкулоза, СПИН, сифилис и хепатит): в градовете: Горна Оряховица - 3, Златарица - 2, Стражица, Елена, П. Тръмбеш, Лясковец, Б. черква, Свищов и Сухиндол. „Здравните клиники“ включваха „Кабинет за профилактика на белодробни заболявания“, „Кабинет за профилактика на диабета” и „Кабинет за измерване на кръвното налягане“. В рамките на проведените клиники с прегледи и консултации за профилактика на ХНБ бяха обхванати 451 лица.

5. Световната седмица на кърменето (1 - 7 август)

Под мотото „Да изградим устойчива подкрепяща среда“ се проведе тематична среща на бъдещи и кърмещи майки с медицински специалисти. Най-активните и знаещи участнички бяха отличени с предметни награди и ваучери за покупка.

6. Информационната кампания „Слънце и здраве“ се проведе за трета поредна година, през месеците юли и август под мотото **„Да се радваме на лятото с мисъл за здравето”. Целта на кампанията е** превенция на ХНБ, информиране на участниците за ползата, риска и защитата от слънчевата UV радиация, и изграждането на навици за безопасно поведение на слънце. Проявата включва три масови прояви в общините Велико Търново, Елена и Полски Тръмбеш.

7. Ден на здравето за малки и големи в гр. Златарица с акцент превенция на здравословно хранене, ежедневна физическа активност и контрол на кръвното налягане.

8. Здравно-образователна кампания под мотото „В ритъма на сърцето“, включваща: изготвяне на информационен материал/призив: за двигателна активност 25 дни през месец септември; интерактивно обучение на тема „Сърце и високо кръвно налягане“ с ученици и педагози от три училища на град Горна Оряховица и дискусионна среща с населението на град Златарица под мотото „Да поставим под контрол кръвното налягане“.

9. Методично-консултативна помощ на ръководствата на детските и учебни заведения по прилагане на нормативните документи за организираното хранене на децата и учениците, както и на рецептурниците за отделните възрастови групи. Ежемесечно се нанасят получените продуктови набори, като за тримесечието са обработени общо 23 (от 10 детски ясли и 13 детски градини).

9. Разпространение сред населението на образователни материали за националните препоръки за хранене на деца и възрастни и профилактиката на заболявания, свързани с нездравословните хранителни навици (диабет тип 2, свръхтегло и затлъстяване, високо артериално налягане и други); тютюнопушене, алкохол и движение - разпространени бяха 15 заглавия печатни здравно-образователни материали в тираж 2040 броя в рамките на програмните инициативи и мероприятия.

10. Началникът на отдел ПБПЗ участва в двудневна **работна среща** на координаторите по НП ХНБ в НЦОЗА.

НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА ЗА ПРЕВЕНЦИЯ И КОНТРОЛ НА ХИВ И СЕКСУАЛНО ПРЕДАВАНИ ИНФЕКЦИИ В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ 2021 – 2025 г.

1. Организиране на лятна АнтиСПИН кампания

Във връзка с четвъртия етап на Националната АНТИСПИН кампания в периода 1 – 31.08.2025 г., отдел ПБПЗ планира и организира информационно-образователни инициативи, в т. число изнасяне на терен на КАБКИС в градовете Павликени, Елена, Сухиндол, Златарица и Полски Тръмбеш. Проведе образователни игри и интерактивни занимания с млади хора. По време на проявите беше изградена тематична фото зона **„Лято без риск“**, насочена към популяризиране на здравословното поведение и превенция на рискови практики. В рамките на кампанията бяха обхванати над 150 лица на възраст между 18 и 88 години.

2. Разпространение на нагледни печатни здравно-образователни материали в рамките на програмните инициативи и мероприятия.

По време на проведените инициативи бяха разпространени 5 заглавия на тема профилактика на заразните заболявания в тираж 250 броя и 720презерватива.

3. Осъществяване на партньорство с Центъра за междуетнически диалог и толерантност „Амалипе” и други НПО по изпълнение на дейностите в рамките на Националната програма за превенция и контрол на ХИВ и СПИ.

Инициативите по Програмата бяха осъществени в общините Елена, Павликени и Златарица с активното съдействие и участие на здравните медиатори от съответната община.

НАЦИОНАЛНАТА СТРАТЕГИЯ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ ЗА РАВЕНСТВО, ПРИОБЩАВАНЕ И УЧАСТИЕ НА РОМИТЕ 2021 – 2030 г.

1. **Провеждане на срещи с общинските медиатори и представители на Центъра за междуетнически диалог и толерантност „Амалипе" – Велико Търново за планиране и реализиране на дейности по профилактика на болестите и промоция на здраве сред ромски общности.**

Проведени бяха 4 срещи с медиатора от градовете Велико Търново, Златарица, Павликени и Лясковец във връзка с провеждането на кампании за превенция на ХНБ, СПИН, туберкулоза и хепатит.

Потвърдено беше участието на РЗИ - Велико Търново в оценката на разработени въпросници и други документи, които ще бъдат подготвени и използвани в рамките на проект „EQUICARES – Обществени инициативи за достъп до здравеопазване и промоция на психичното здраве за приобщаващи, справедливи и устойчиви общества", от гледна точка на медицинската етика.

2. **Включване на деца, ученици и възрастно население от етническите малцинства в организирани кампании по профилактични програми и проекти, и в дейности по повод на световни и международни дни със здравна тематика, както следва:**

✓ Под мотото „Заедно към здравословно бъдеще" в град Златарица се проведе **Ден на здравето**, включващ интерактивно обучение на тема „Ние знаем как да бъдем здрави" в ДГ „Славейче" и измерване на кръвно налягане и активиране на мобилното приложение еЗдраве за лицата над 18 г;

✓ В общините Златарица, Лясковец и Павликени със съдействието на здравните медиатори се проведоха **информационно скринингови кампании** за превенция на хроничните незаразни и заразни болести под мотото „За здрави и спокойни дни, изследвай се днес". В импровизираните кабинети в трите населени места, преминаха близо 200 лица на възраст от 19 до 86 години;

✓ Традиционно в първият етап от есенната **кампанията „Движи се и победи"** и спортно-туристическия празник в парк Ксилифор активно се включиха ученици от етническите малцинства и потребители на ЦНСТ в гр. Велико Търново;

✓ Под наслов „Да поставим под контрол кръвното налягане", здравните медиатори на община Златарица организираха **дискусионна среща** с възрастни лица, на която акцентираха на първичната профилактика: ежедневна физическа активност, здравословното хранене, избягване на тютюнопушенето и стресовите ситуации, както и познаването на Вашите числа;

✓ **В Седмицата на отворените врати за скрининг на риска от туберкулоза в периода от 15 до 19 септември 2025 г.** сред населението на град Бяла Черква бяха разпространени три информационни материали по темата туберкулоза: „Какво знаеш за туберкулозата", „Туберкулоза за болните и техните близки" и „Туберкулоза и хранене. Как да се храним, за да не боледуваме?";

✓ Със съдействието на здравните медиатори бяха организирани 5 изнесени кампании за популяризиране на електронното здравно досие в следните населени места: Златарица -2, Павликени, Бяла Черква и Лясковец.

3. Оказване на методично-консултативна помощ и провеждане на индивидуални обучения на здравни медиатори към общините, медицински специалисти и педагози за организиране на инициативи за профилактика на туберкулозата, СПИН и СПИ, наркомании и алкохол в населени места с преобладаващо ромско население.

Оказана беше методична помощ на 4 здравни медиатора от градовете Велико Търново, Златарица, Павликени и Лясковец за провеждането на кампании за превенция на ХНБ, СПИН, туберкулоза и хепатит.

III. РАБОТА СЪС СМИ

През изминалото тримесечие инициативите, реализирани в рамките на регионални и национални програми бяха отразени чрез: една пресконференция, 8 радиопредавания и публикации както следва: в местните ежедневници - 58 материала; в информационни агенции - 15, на интернет страницата на РЗИ – 26, на фейсбук страницата „Инфо РЗИ- ВТ“ - 56 и Инстаграм – 40 публикации.

IV. КОНТРОЛНА ДЕЙНОСТ

1. По спазване на изискванията на чл. 54а, 56 и 56а от ЗЗ за забрана на тютюнопушенето продажбата на диазотен оксид (райски газ) и пълнители с него:

1.1. Осъществяване на систематичен здравен контрол по спазване на забраната за тютюнопушене в закритите обществени места, в помещенията с обособени работни места и на някои открити обществени места, съгласно чл. 56 и чл. 56а от Закона за здравето.

При план 60 проверки са направени 70 проверки.

1.2. Осъществяване на систематичен здравен контрол по спазване на забраната за продажбата на диазотен оксид (райски газ) и пълнители с него съгл. чл. 54а и чл. 56а от Закона за здравето.

При план 10 проверки са направени 16 проверки.

2. По спазване на изискванията на чл. 54 и чл. 55 от ЗЗ за продажбата и рекламата на алкохолни напитки:

2.2. Осъществяване на контрол по спазване на забраната за продажба на алкохолни напитки на лица под 18 г. (чл. 54, т. 1 от ЗЗ) - извършени са 22 проверки.

Изготвени бяха писма (3 бр.) за предоставяне на информация за предстоящи спортни мероприятия в: ДКС „В. Левски“ и стадион „Ивайло“ във Велко Търново и СЗ „Йордан Петров - Графа“ , гр. Павликени .

2.3. Извършване на преглед на местната преса за отпечатване на пряка и непряка реклама на спиртни напитки (чл. 55, ал. 1 и ал. 2 от ЗЗ). ежедневно

3. По спазване и изпълнение на установените с нормативен акт изисквания за здравословно хранене на подрастващите

3.1. Извършване на здравен контрол по спазване на изискванията на Наредба №2/07.03.2013 г. за здравословно хранене на децата на възраст от 0 до 3 години в детските заведения и детските кухни, в т. ч. и по отношение на храненето на децата, нуждаещи си от диетично хранене (брой нуждаещи се деца, по какъв начин е осигурено храненето им и др.).

При план 2 проверки на детски ясли са направени 5 проверки.

При план 2 проверки на детски кухни са направени 2 проверки.

3.2. Извършване на здравен контрол по спазване на изискванията на Наредба №6/2011 г. за здравословно хранене на децата от 3 до 7 години, в т. ч. и по отношение на храненето на децата, нуждаещи си от диетично хранене (брой нуждаещи се деца, по какъв начин е осигурено храненето им и др.).

При план 18 проверки на детски градини са направени 26 проверки и е издадено едно предписание.

3.3. Извършване на здравен контрол по спазване на изискванията на Наредба №37 на МЗ за здравословното хранене на учениците.

Утвърдени са 2 менюта за училищни екскурзии и зелени училища.

4. Извънредни възложени проверки през третото тримесечие на 2025 г.

4.1. По разпореждане на министъра на здравеопазването за извършване на насочен здравен контрол в игрални зали на „Efbet“, находящи се в гр. Русе, са проверени **три обекта**. Не са установени нарушения на чл. 56 от ЗЗ. Доклад за извършените проверки е изпратен до главния държавен здравен инспектор и директора на РЗИ – Русе.

4.2. Участие в съвместни проверки с ОД на МВР – Велико Търново и НАП – Велико Търново с цел установяване и предотвратяване нарушения при извършване на търговска дейност на територията на област Велико Търново. Проверени са **4 обекта** в гр. Велико Търново. В един обект за неспазване на чл.56, ал. 1 от ЗЗ ще бъде съставен АУАН на юридическо лице и 4 АУАН на физически лица.

4.3. В отговор на писмо на МЗ изх. №92-167/15.08.2025 г., относно прием на деца под 3 години в първа възрастова група на детските градини в населени места, в които функционират самостоятелни детски ясли, са проверени **общо 5 работещи градини** през месец август в градовете Горна Оряховица и Павликени. Констатирано е че в детските градини на гр. Павликени няма деца на възраст под 3 години, а в детските градини на гр. Горна Оряховица са общо 2 деца.

5. Жалби и сигнали

През третото тримесечие на годината в отдела постъпиха **3 сигнала***:* един относно тютюнопушене и два за продажба на алкохол от вендинг автомати. При извършените проверки на един обект за обществено хранене и четири вендинг автомата в три населени места на община Велико Търново не се установиха нарушения на чл. 56 (тютюнопушене на закрито обществено място) и чл.54, т.1 (продажба на алкохол на лица под 18 г.) от ЗЗ.

V. ИЗВЪРШЕНИ ИЗВЪНПРОГРАМНИ И ИЗВЪНПЛАНОВИ ДЕЙНОСТИ

1. Организиране, координиране и участие в провеждането на 21 изнесени кампании на територията на област Велико Търново в рамките Националната кампания под мотото „С един клик – ти контролираш системата“. За периода от 04.07 до 24.09.2025 г. мобилното приложение еЗдраве е активирано за 893 лица, като 268 сдвоявания са извършени от експерт на отдела;

2. Изготвяне на отчет за първото полугодие по изпълнение на дейности от РЗИ - Велико Търново по план за действие за 2025 година за осигуряване на равни възможности за хората с увреждания в община Велико Търново;

3. Изготвяне на информация за осъществени инициативи за първото полугодие от РЗИ – Велико Търново в рамките на Национална програма за подобряване на майчиното и детско здраве 2021-2030 г.;

4. Участие в подготовката на предстоящи инициативи по Националната програма за превенция и контрол на ХИВ и сексуално предавани инфекции в Република България 2021 – 2025 г. и Националния план за намаляване риска от облъчване от радон 2023-2027 г.;

5. Изготвяне на два поздравителни адреса за Община Стражица и за МУ-Варна, филиал Велико Търново;

6. Оказване на методична помощ на новоназначения главен специалист в отдел ДЗК, вписване на обекти в Интегрираната информационна система за събиране и отчитане на дейностите по държавен здравен контрол и регулярно извършаване на справки при поискване.

06.10.2025 г. **д-р Л. Бижева – директор на дирекция ОЗ**